

**Рослини роду Люпин (*Lupinus L.*) джерело хінолізидинових алкалоїдів
Бойнік В.В.**

*Національний фармацевтичний університет,
Кафедра фармакогнозії
(м. Харків, Україна)
gnosy@niph.edu.ua*

Рід Люпин налічує близько 200 видів одно- та багаторічних трав'янистих рослин і кущів, серед яких на Україні культивують чотири види: л.білий (*L.album L.*), л.жовтий (*L.luteus L.*), л.вужколистий (*L.angustifolium L.*) та л.багатолистий (*L.polyphyllus Lindl.*).

Хінолізидинові алкалоїди, такі як люпанін, люпінін, спартеїн, анагірін та інші, накопичують усі частини рослини, але більше їх у квітках та насінні.

Екстракти і галенові препарати люпину виявляють різноманітну біологічну активність: збуджують і скорочують мускулатуру матки, стимулюють дихання, впливають на артеріальний тиск, мають анестезуючу та антимікробну дію.[1,3,5]

За допомогою якісних реакцій та тонкошарової хроматографії було підтверджено наявність алкалоїдів у насінні усіх чотирьох видів люпина. Методом амперметричного титрування з використанням 12-молібдофосфатної гетерополікислоти визначили їх вміст, який складає відповідно:

- насіння люпина білого – 0,62%,
- насіння люпина жовтого – 0,57%,
- насіння люпина вужколистого – 0,68%,
- насіння люпина багатолистого – 0,55%. [1,2]

Серед хінолізидинових алкалоїдів у медичній практиці застосовують: цитизин – стимулятор дихання, який рефлекторно збуджує дихальний центр; пахікарпін – гангліоблокатор при спазмах периферичних судин, стимулятор родової діяльності; спартеїн (у вигляді сірчанокислої солі) – при серцевій аритмії та уповільненому пульсі.[3,4]

Екстракти і галенові препарати люпину виявляють різноманітну біологічну активність: збуджують і скорочують мускулатуру матки, стимулюють дихання, впливають на артеріальний тиск, мають анестезуючу та антимікробну дію.[1,3,5]

Отримані дані свідчать про те, що рослини роду Люпин - перспективне джерело алкалоїдів хінолізидинового ряду, які можуть бути використані в медичній практиці для створення різноманітних лікарських засобів широкого спектру фармакологічної дії.

Література:

1. Акритиду Х. П. Определение суммы алкалоидов в сухих экстрактах семян и корней люпина многолистного методом амперметрического титрования /Х.П.Акритиду, В.В.Бойник, Н.Е. Блажеевский //Управление, экономика и обеспечение качества в фармации. – 2015. – № 2 (40). – С. 4–8.

2. Количественное определение алкалоидов в люпине / А.И. Артюхов, Т.В. Яковенко, Е.В. Афонина, Л.В. Трошина // Метод. пособие – Брянск.: ГНУВНИН. – 2012 - 16с.

3. Бойнік В.В. Люпин: в кн. Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради та автор предмови В.П. Черних. – 3-тє вид., переробл. і доповн. - К.: «МОРІОН», 2016. - 1952 с. - С. 998-999.

3. Машковский М.Д. Лекарственные средства. / М.Д. Машковский.- 16-е изд., перераб. и доп. - М.:ООО “Издательство Новая Волна”, 2008. -1206с.

4. Юнусов С.Ю. Алкалоиды. – Ташкент, 1981.- 418с.